

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

162. An si quis in mari, dum navigat, possit virtute Bullæ Cruciatæ edere lactinia, non obstante quod Bulla dicat extra Regna, ubi illa sumitur, non esse comedenda? Ex part. 4 t 4. & Misc. r. 190.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Sed hæc sententia videtur aliquibus nimis laxa. Unde aliqui putant hoc remittendum esse arbitrio boni viri, nam quandoque breue temporis spatium est intra tres dies, ex l. fin. §. illico, C. de iudic. & l. fin. C. de error. Advoc. vel intra decem dies, ex l. quod dicimus, ff. de solut. iuncta glossa super ver. intellig. est gloss. in §. fin. Inst. de inutil. ver. fieri possit, §. promissorum, §. si sine, de const. pec. Interdum significat intra mensem unum, ut docet Alexand. in l. diuortium, num. 10. ff. solut. matrim. & Surdus cons. 50 n. 6. & interdum intra duos menses, ex l. auferretur §. i. ff. de iure fisci, glossa in l. compensationis, ver. indagineta; C. de compens.

Restat modò respondere ad argumentum adductum pro contraria sententia. Dico igitur Bullam loqui de commorantibus per multum tempus extra Regna Hispaniarum, & non breui reuerturis, ut est in casu nostro, qui, ut probatum est, in iure dicuntur præesse, & non abesse.

RESOL. CLXII.

An si quis in mari, dum navigat, possit virtute Bullæ Cruciatæ edere lacticiam, non obstante, quod Bulla dicat extra Regna, ubi illa sumitur, non esse comedenda? Ex p. 4 tr. 4. & Misc. Ref. 190.

Scp. doctri-
na huius
Ref. lege à
§. 1. vsque in
fin. præce-
dētis Ref. &
Ref. & §. 5.
eius primæ,
& secundæ
annot.

Hunc casum apud neminem inueni pertractatum, & tamen potest in praxi sæpius accidere; idè respondent aliqui. Primò, quòd seruetur consuetudo, si qua est, & si stricta fuerit ne laxetur, neque si laxa coarctetur. Secundò, ut in terra, sic & in mari termini seruari possunt quos certè ciuitates, & regna singula habent atque hi duo modi tutissimi sunt. Tertio, cum quis navigat breui rediturus in regnum, vbi per Bullam edere poterat lacticiam, quo quo eat vesci lacticiis potest, quia mare passim omnibus patet, atque vltus eius perinde ac aeris communis est omnibus, saltè in hoc, & in iure etiam qui breui tempore adfuit breui reuerturi, pro præsentibus habentur l. postlimini, §. captiuus, l. nihil, ff. de capt. & postlim. reuert. Quarto, si quis in Hispaniam proficiscatur, idem potest per intermedias regiones, saltè occultè ad minus, si non publicè: vnde inferitur, etiam si quis, v. g. in portu Neapolitano Quadragesimam agat, ouis vesci potest, & lacticiis; imò si quis Neapoli Quadragesimam agat breui rediturus, idem facere potest, licet contrarium sit probabilius, quæ quidem procedunt cessante scandalo, idque fit mouendo de facultate, & priuilegio Bullæ; vel occultè comedendo. Et ita hæc omnia publicè docuit in Collegio Panormitano P. Bernardinus Piccinus Societatis I. S. V. vir sanctissimus, & huius literaturæ consultissimus, ut omnes sciunt, in lectura super Bullam Cruciatæ numero 63, vsque ad n. 77. vbi etiam quærit, an extra Siciliam, Romæ, v. g. per Bullam possit quis frui priuilegio edendi lacticiam, & ait, verba illa Bullæ, non extra illa, interpretari posse de Consilio ratione scandali, quod vitari potest. Accedit præterea, quòd in Bulla Italica hæc verba non habentur, vnde dicendum videtur à Commissario generali ita interpretatum; sed re vera tutior est opinio, extra territoria Siciliæ nulli licere edere lacticiam, & probabilis alia opinio licere ei, qui breui intra semestre est rediturus. Hæc omnia dictus Pater Piccinus vbi supra, sed an probabiliter, ut ipse putat aliis iudicandum relinquo: nam quòd lacticiam possint edi extra regna Hispaniarum, ego reprobaui in 1. part. tract. de Bulla Cruciatæ, resolut. 1.

Quæ hic est
sup. Ref. 160.
§. vlt. & in
aliis eius
notationum.

RESOL. CLXIII.

An externus, si veniat in Regno, vbi viget Bulla Cru-

ciatæ animo solo illum sumendi, & statim redeundi, possit pro illo anno vti illius priuilegii? Et pro firmanda doctrina huius questionis, alia cum sim in exemplum adducuntur. Et docetur, quod priuilegia Bullæ Cruciatæ non stricte, sed ample interpretanda sunt. Ex p. 11. tra. 2. & Misc. Ref. 37.

VT si v. gr. è Regno Calabræ Messanam proficiscatur; Et negatiuè Respondet Magister Gallego de Vera in Bullam Cruciatæ cap. 1. Claus. 1. dub. 4. Vbi sic ait; Preguntat si vale la Bula à los extrangeros? Respondo que si, como habiten en nuestros Reynos, y sean moradores dellos. Porque la Bula es concedida à los vezinos, y moradores estantes, y habitantes en los Reynos, y Señorios en esta clausula contentidos, y nombrados, pues dize desta manera y à los que à ellos vnierten, y en ellos se hallaren. Ita ille, cui adde Trullench in Bulla Cruciatæ l. 1. §. 1. dub. 5. numero 2. & Ludouicum à Cruz disp. 1. cap. 1. dub. 3.

Sed oppositam sententiam indicat veram, & in praxi securam Pater Andreas Mendo in Bullam Cruciatæ disp. 2. c. 3. n. 14. Nam qui accipiendæ Bullæ causa ad locum Hispaniæ accedit, verè ad Hispaniam declinat; at Bulla conceditur etiam ad eam declinantibus, ut verba ipsius iam relata demonstrant, nec additur, declinari debere alicui negotij causa, ergo ibi Bulla conceditur, ne nos distinguamus, vbi ipsa non distinguit, alioquin non esset, cur posset Bulla vti, qui solum obiter, vel fortè in Hispania esset. Nec ille quod agit in Bullæ fraudem, iure enim suo vitur, quo vti, non est facere malo dolo, l. nullus videtur §. 7. de regulis iuris, l. cum creditor §. 5. ff. de iuris, l. 3. Sicutem ff. de liber. homin. exhib. dum pluribus aliis ibidem in glossa citatis. Ille igitur dolo malo non facit, cum in accessu ad Hispaniam, qui ei non est prohibitus sed liber, nulla illicita fraus, nullus dolus malus reperitur.

Confirmatur exemplis. Validum est in Gallia matrimonium clandestinum, possuntque vir, & femina illic commeari; ut clandestinè valde nubant, quæ nempe nulla lege prohibentur, iureque suo vitantur, ut tenet cum aliis Basil. Legionens. l. 5. de matrimonio cap. 9. num. 4. Potest præterea quis, ut obligationem effugiat præcepti, transire ad alium locum propinquum, ut ibi non ieiunet, si ieiunetur in suo, quia in hoc non datur propriè & formaliter fraus, quæ tunc reprimatur dumtaxat, vbi adest obligatio legis, qua quis per fraudem conatur euadere; in loco autem eò propinquo non datur obligatio, quare non est dolus, sed obligationis fuga, quæ ex se mala non est, atque ad eam sequendo iure suo vitatur; sic docet Pater Fagundez Præcep. 1. leg. 1. cap. 7. num. 7. Imò Diana tom. 1. tract. 9. resol. 40. cum Medina & Ledesma asserit deobligatū esse à ieiunio, qui etiam recreationis causa, labore graui est fatigatus, nec teneri ad laborem, v. g. ludum pilæ relinquendum, ne ita defatigetur, cum suo iure vitatur in ludendo. Denum, ut alia omittam, Salmantica, & Compluti, vbi nemo intra ipsa oppidatatus potest nobilem ferè omnium Collegiorum togam nancisci, licitum est feminis ab eis locis exire, ut proles in lucem edant, sicque deinceps ea valeant filij collegia obtinere: quippe in eiusmodi exitu sibi non prohibito dolose non agunt, sed iure suo funguntur; ergo idem in casu nostro contingit, cum par sit utrobique ratio. Ex his, quæ pro nostro adduximus, assero, Argumenta aduersantia remanent generalia, cum iam ostenderit in proposito casu fraudem non reperiri, eumque hominem iuxta Bullæ verba ad Hispaniæ loca declinare. Et hæc omnia docet Mendo vbi supra, satis quidem probabiliter.